

Seat No. : _____

N17-106

November-2014

B.Com, Sem.-V

CE-302 A : Management Accountancy – I

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. 'X' લિ. ની નીચેની માહિતી પરથી સામાન્ય માપની ટકાવારી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો : **14**

	2012-13 ₹	2013-14 ₹
કાયમી મિલકતો :		
જમીન - મકાન	7,20,000	14,70,000
ફર્નિચર	6,00,000	6,30,000
કુલ કાયમી મિલકતો	13,20,000	21,00,000
ચાલુ મિલકતો :		
રોકડ અને બેંક સિલક	2,40,000	1,50,000
દેવાદારો	3,60,000	3,00,000
સ્ટોક	4,80,000	4,50,000
કુલ ચાલુ મિલકતો	10,80,000	9,00,000
કુલ મિલકતો	24,00,000	30,00,000
જવાબદારીઓ :		
ઈક્વીટી શેરમૂડી	9,60,000	15,00,000
અનામત અને વધારો		
નફો અને સામાન્ય અનામત	6,00,000	6,00,000
શેરહોલ્ડરોનાં ભંડોળો	15,60,000	21,00,000
ચાલુ જવાબદારીઓ :		
કરવેરા અનામત	1,20,000	3,30,000
દેવી હૂંડીઓ	1,92,000	2,70,000
લેણદારો	5,28,000	3,00,000
કુલ ચાલુ દેવાં	8,40,000	9,00,000
કુલ જવાબદારીઓ	24,00,000	30,00,000

અથવા

1. (a) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિની મુખ્ય પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો. **7**
 (b) તુલનાત્મક નાણાકીય પત્રકો સમજાવો. **4**
 (c) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક) **3**
 (1) વલણ દર્શાવતી ટકાવારીઓ
 (2) નાણાકીય પત્રકોની મર્યાદાઓ

2. સ્નેહા લિ. નું તા. 31-3-2014 ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે :

14

જવાબદારીઓ	₹	મિલકતો	₹
ઈક્વીટી શેરમૂડી દરેક ₹ 10 નો	5,00,000	જમીન અને મકાન	6,30,000
		સાંચા અને યંત્રો	3,50,000
10% પ્રેફરન્સ શેરમૂડી દરેક		ફર્નિચર	50,000
₹ 100 નો	2,00,000	રોકાણો (ટૂંકાગાળાના)	1,00,000
અનામત અને વધારો	3,50,000	આખર સ્ટોક	1,00,000
10% ના ડિબેન્ચર્સ	2,50,000	દેવાદારો	2,30,000
લેણદારો	1,20,000	લેણીહૂંડીઓ	30,000
દેવીહૂંડી	20,000	રોકડ અને બેંક સિલક	30,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	90,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	10,000
	15,30,000		15,30,000

તા. 31-3-2014 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે :

	₹
વેચાણ (રોકડ વેચાણ ઉધાર વેચાણના 33 $\frac{1}{3}$ %)	40,00,000
બાદ : વેચેલ માલની પડતર	28,00,000
કાચો નફો	12,00,000
ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને 50% કરવેરા પહેલાંનો)	4,50,000
બાદ : 10% ના ડિબેન્ચર પર વ્યાજ	25,000
	4,25,000
બાદ : 50% કરવેરા	2,12,500
ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને કરવેરા પછીનો)	2,12,500
ઉધાર ખરીદી ₹ 27,50,000	
શરૂઆતનો સ્ટોક ₹ 1,50,000	
નીચેના ગુણોત્તરો ગણો : (વર્ષના 360 દિવસ ગણો)	
(1) ચાલુ ગુણોત્તર	
(2) પ્રવાહી ગુણોત્તર	
(3) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર	
(4) સ્ટોક ચલન દર	
(5) દેવાદારોનો ગુણોત્તર	
(6) લેણદારોનો ગુણોત્તર	
(7) રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર	

અથવા

2. (a) પાર્થ લિ. નું તા. 31-3-2014ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે. તેને આધારે વિશ્લેષણ માટે યોગ્ય ફોર્મમાં ગોઠવો અને નીચેના ગુણોત્તરો ગણો : (વર્ષના 360 દિવસ ગણો.) 7

- (1) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
- (2) ચાલુ ગુણોત્તર
- (3) માલિકી ગુણોત્તર
- (4) દેવાદારોનો ગુણોત્તર
- (5) કાર્યશીલ મૂડીનો ચલનદર

તા. 31-3-2014 ના રોજનું પાકું સરવૈયું

જવાબદારીઓ	₹	મિલકતો	₹
લેણદારો	1,600	બેંકમાં રોકડ	2,600
દેવીદૂંડી	600	દેવાદારો	1,100
ડિબેન્ચરો	10,000	સ્ટોક	5,000
અનામત અને નફો	6,900	લેણીદૂંડી	400
ભરપાઈ થયેલી મૂડી	10,000	કાયમી મિલકતો	20,000
	29,100		29,100

કુલ વેચાણ ₹ 20,000, ચોખ્ખો નફો ₹ 4,000

- (b) (1) એક પેઢીનો ચાલુ ગુણોત્તર 2 : 1 છે જ્યારે તેની સ્ટોક સહિતની ચાલુ મિલકતો ₹ 60,00,000. આ સમયે પ્રવાહિતા ગુણોત્તર 3 : 1 છે. અને બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ સિવાયનો ચાલુ દેવાં ₹ 15,00,000 છે. સ્ટોક તથા બેંક ઓવરડ્રાફ્ટની કિંમત શોધો. 2
- (2) એક કંપનીના ચોપડે દેવીદૂંડી ₹ 4,000 આપેલી છે. જો કુલ ખરીદી ₹ 7,30,000 હોય જેમાં 4/5 ભાગની ઉધાર ખરીદી હોય અને લેણદારોનો ગુણોત્તર 40 દિવસ હોય, તો લેણદારો શોધો. 2
- (c) માગ્યા મુજબ જવાબ આપો : (ગમે તે એક) 3
- (1) હિસાબી ગુણોત્તરોની મર્યાદાઓ
 - (2) રોકાયેલી મૂડી પર વળતર અને ઈક્વીટી શેરહોલ્ડરોના ભંડોળ પર વળતરનો અર્થ સમજાવી, ગુણોત્તર શોધવાનાં સૂત્રો આપો.

3. દિવ્યા લિ. નાં પાકાં સરવૈયાં નીચે મુજબ છે : 14

જવાબદારીઓ	31-3-2014 ₹	31-3-2013 ₹	મિલકતો	31-3-2014 ₹	31-3-2013 ₹
ઈક્વીટી શેરમૂડી	12,00,000	8,00,000	જમીન અને મકાન	8,00,000	3,50,000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	64,000	42,000	યંત્રો	7,10,000	5,62,000
સામાન્ય અનામત	70,000	1,50,000	પેટન્ટસ	96,000	1,12,000
નફા-નુકસાન ખાતું	2,01,000	1,05,000	ફર્નિચર	56,700	63,000
15% ડિબેન્ચર્સ	4,20,000	2,20,000	દેવાદારો	3,00,000	2,00,000
લેણદારો	1,68,000	1,26,000	સ્ટોક	1,60,000	2,00,000
કરવેરા જોગવાઈ	70,000	1,10,000	રોકડ	65,300	61,000
			ડિબેન્ચર્સ વટાવ	5,000	5,000
	21,93,000	15,53,000		21,93,000	15,53,000

વધારાની માહિતી :

(1) માંડી વાળેલ ઘસારો

	₹
જમીન-મકાન	35,000
યંત્રો	1,12,400
પેટન્ટ્સ	16,000
ફર્નિચર	6,300

(2) વર્ષ દરમિયાન ₹ 1,62,000 નાં યંત્રો ₹ 1,40,000 માં વેચ્યાં હતાં.

(3) વર્ષ દરમિયાન ચૂકવેલ કરવેરા ₹ 62,000 અને ડિવિડન્ડ ₹ 84,000.

(4) વર્ષ દરમિયાન સામાન્ય અનામતમાંથી દર ચાર ઈક્વીટી શેરે એક ઈક્વીટીશેર બોનસ તરીકે આપેલ છે. નવા ઈક્વીટી શેર 11% ના પ્રીમિયમથી બહાર પાડેલ છે.

(5) ડિબેન્ચર 3% વટાવથી બહાર પાડ્યા હતા.

ઉપરની વિગતોના આધારે હિસાબી ધોરણ-3 મુજબ રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

3. (a) રુદ્ર લિ. ની નીચેની માહિતી પરથી હિસાબી ધોરણ-3 મુજબ રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો : 7

પાકા સરવૈયાં

જવાબદારીઓ	31-3-2013 ₹	31-3-2014 ₹	મિલકતો	31-3-2013 ₹	31-3-2014 ₹
ઈક્વીટી શેરમૂડી	1,00,000	4,00,000	કાયમી મિલકતો	3,00,000	8,00,000
મૂડી અનામત	1,00,000	—	રોકાણો	3,00,000	2,00,000
કરવેરા જોગવાઈ	2,00,000	5,00,000	ચાલુ મિલકતો	2,00,000	4,00,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	4,00,000	5,00,000			
	8,00,000	14,00,000		8,00,000	14,00,000

વધારાની માહિતી :

(1) વર્ષની શરૂઆતમાં કંપનીએ બધી કાયમી મિલકતો ₹ 5,00,000 માં વેચી દીધી હતી અને નફો મૂડી અનામત ખાતે જમા કર્યો હતો.

(2) મૂડી અનામત ખાતામાંથી કંપનીએ શેરહોલ્ડરોને પૂરા ભરપાઈ થયેલ બોનસ શેર આપ્યા હતા.

(3) વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ રોકાણો ₹ 1,20,000 માં વેચી દીધા હતા.

(4) વર્ષ દરમિયાન ₹ 5,00,000 આવક વેરાની જોગવાઈ કરી હતી.

(5) વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ ₹ 2,00,000 વચગાળાના ડિવિડન્ડના ચૂકવ્યા હતા.

(b) ટીઆ લિ. ના પાકા સરવૈયાં નીચે મુજબ છે :

4

વિગત	1-4-2013 ₹	31-3-2014 ₹
મિલકતો :		
મકાન	2,00,000	3,00,000
ફર્નિચર	1,00,000	80,000
ચાલુ મિલકતો	3,00,000	4,00,000
	6,00,000	7,80,000
દેવાં :		
લેણદારો	80,000	65,000
બેંક લોન	3,20,000	2,85,000
શેરમૂડી	2,00,000	4,30,000
	6,00,000	7,80,000

વર્ષ દરમિયાન ₹ 50,000 ની પડતર કિંમતનું મકાન જેનાં પર ભેગો થયેલો ઘસારો ₹ 20,000 હતો તે ₹ 25,000 માં વેચવામાં આવ્યું હતું. તા. 1-4-2013 ના રોજ મકાન અંગે ઘસારાની જોગવાઈની બાકી ₹ 70,000 હતી અને તા. 31-3-2014 ના રોજ આ બાકી ₹ 60,000 હતી. ઉપરની વિગતો પરથી ઘસારાની જોગવાઈ ખાતું અને મકાન ખાતું તૈયાર કરો.

(c) જવાબ આપો : (ગમે તે એક)

3

- (1) રોકડ પ્રવાહ પત્રકની ઉપયોગીતા જણાવો.
- (2) રોકડ પ્રવાહ પત્રક અને ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

4. નૂર લિ. જાન્યુ.-2014 થી માર્ચ - 2014 ના સમય માટે બેંક સાથે ઓવરડ્રાફ્ટની સગવડ કરવાની ઈચ્છા ધરાવે છે. નીચે આપેલી માહિતી પરથી રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો :

14

માસ	વેચાણ ₹	આખરનો સ્ટોક ₹	કુલ પરોક્ષ ખર્ચ ₹
નવેમ્બર-2013	80,000	10,000	12,000
ડિસેમ્બર-2013	1,00,000	15,000	15,000
જાન્યુઆરી-2014	1,20,000	25,000	20,000
ફેબ્રુઆરી-2014	1,60,000	30,000	18,000
માર્ચ-2014	1,40,000	27,500	20,000
એપ્રિલ-2014	1,50,000	25,000	15,000

વધારાની માહિતી :

- (1) તા. 1-1-2014 ના રોજ બેંક સિલક ₹ 50,000 હતી.
- (2) મૂળ કિંમત ઉપર $33\frac{1}{3}\%$ નફો મળે એ રીતે માલ વેચવામાં આવે છે.
- (3) ખરીદી રોકડેથી કરવામાં આવે છે.

- (4) કુલ વેચાણના 40% રોકડ વેચાણ છે. ઉધાર વેચાણના 50% વેચાણ થયા પછીના માસમાં અને બાકીના વેચાણ થયા પછીના બીજા માસમાં મળે છે.
- (5) કુલ પરોક્ષ ખર્ચમાં સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ માસિક ₹ 5,000 નો સમાવેશ થાય છે. જેની ચૂકવણી જે તે માસમાં થાય છે. ચલિત પરોક્ષ ખર્ચની ચૂકવણી પછીના માસમાં થાય છે.
- (6) ફેબ્રુઆરી-2014 માં એક જૂનું યંત્ર ₹ 30,000 માં વેચવામાં આવશે.
- (7) ફેબ્રુઆરી-2014માં એક નવું યંત્ર ₹ 50,000 માં ખરીદવામાં આવશે. જેની ચૂકવણી ડીલીવરી વખતે 80% જેટલી કરવાની છે. અને બાકીની રકમ પછીના માસમાં ચૂકવવાની છે.
- (8) ₹ 10,000 ઈન્કમેટેક્સ ફેબ્રુઆરી-2014 માં ચૂકવવાનો છે.

અથવા

4. (a) નીચેની માહિતી પરથી અજીત લિમિટેડનું તા. 30-6-2014 ના રોજ પૂરાં થતાં ત્રણ માસની મુદત માટેનું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો :

7

- (1) તા. 1-4-2014 ના રોજ રોકડ સિલક ₹ 50,000
- (2) પડતર પર કાયાનફાનો દર 25%
- (3) અન્ય માહિતી :

માસ	કુલ ખરીદી ₹	શરૂઆતનો સ્ટોક ₹	પરોક્ષ ખર્ચ ₹
માર્ચ-14	3,00,000	20,000	42,000
એપ્રિલ-14	3,20,000	30,000	45,500
મે-14	3,60,000	40,000	53,500
જૂન-14	4,00,000	50,000	57,000
જુલાઈ-14	4,20,000	60,000	60,000

- (4) મે-14માં ₹ 36,500 નું એક યંત્ર ખરીદવાનું છે. ₹ 20,000 તે જ માસમાં અને બાકીના તે પછીના માસમાં ચૂકવાશે.

- (5) સમયગાળો – ઉધાર વેચાણ – 1 માસ

ઉધાર ખરીદી – ½ માસ

- (b) નિર્માણ લિ. ના વેચાણ ખર્ચના છેલ્લા અંદાજપત્રને લગતી માહિતી નીચે મુજબ હતી :

4

વિગત	રાજકોટ ₹	સુરત ₹	વલસાડ ₹	કુલ ₹
વેચાણ કમિશન	2,000	3,000	5,000	10,000
ગોડાઉન વેતન	3,000	2,000	4,000	9,000
પગાર	7,000	5,000	6,000	18,000
ભાડુ-કરવેરા	6,000	4,000	2,000	12,000
જાહેરખબર	1,000	5,000	4,000	10,000
	19,000	19,000	21,000	59,000

આવતા અંદાજપત્ર સમય માટે નીચેના ફેરફારો ધ્યાનમાં લેવાના છે :

- (1) દરેક જીલ્લાનું કમિશન 10% વધારવાનું છે.
- (2) રાજકોટ અને વલસાડના ગોડાઉન કીપરોનું વેતન 5% વધારવાનું છે.

- (3) ત્રણ જિલ્લાઓના પગારમાં અનુક્રમે ₹ 300, ₹ 500 અને ₹ 400 વધારો થશે.
 (4) ભાડામાં 20% વધારો થશે.
 (5) સુરતમાં જાહેરખબર ખર્ચમાં ₹ 800 નો વધારો થશે.
 ઉપરની માહિતી પરથી “વેચાણખર્ચ અંદાજપત્ર” તૈયાર કરો.

(c) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક)

3

- (1) શૂન્ય આધારીત અંદાજપત્ર
 (2) બજેટીંગની મર્યાદાઓ

5. સાચા જવાબો પસંદ કરી જરૂરી ગણતરીઓ દર્શાવો : (ગમે તે સાત)

14

- (1) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિમાં આંતરિક ઓડિટ –
 (i) કરાવવું મરજીયાત છે.
 (ii) વર્ષમાં એકવાર કરાવવું ફરજીયાત છે.
 (iii) વર્ષમાં બેવાર કરાવવું ફરજીયાત છે.
 (iv) સરકારના નિમેલ ઓડિટર દ્વારા કરાવવું ફરજીયાત છે.
- (2) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનો ઉદ્દેશ
 (i) ફક્ત નાણાકીય હિસાબો તૈયાર કરવાનો છે.
 (ii) સમગ્ર હિસાબી માહિતીનો ઉપયોગ કરી સંચાલનને મદદરૂપ થવાનો છે.
 (iii) ફક્ત પડતરના હિસાબો તૈયાર કરવાનો છે.
 (iv) નાણાકીય અહેવાલો તૈયાર કરી શેરહોલ્ડરો સમક્ષ રજૂ કરવાનો છે.
- (3) એક કંપનીનો ગીયરીંગ ગુણોત્તર 30%, ડિબેન્ચર ₹ 10,000 હોય અને ઈક્વીટી શેરમૂડી ₹ 3,00,000 હોય તો પ્રેફરન્સ શેરમૂડી કેટલી હશે ?
 (i) ₹ 80,000 (ii) ₹ 10,000
 (iii) ₹ 40,000 (iv) ₹ 50,000
- (4) એક કંપનીનો સંચાલન ગુણોત્તર 70%, તેનું વેચાણ ₹ 12,00,000 અને વેચાણ પરત ₹ 2,00,000 છે. જો વેચેલ માલની પડતર ₹ 6,00,000 હોય તો સંચાલન ખર્ચ શોધો.
 (i) ₹ 6,00,000 (ii) ₹ 1,00,000
 (iii) ₹ 5,00,000 (iv) ₹ 3,00,000
- (5) એક કંપનીમાં રોકાણોની શરૂની બાકી ₹ 3,00,000 અને આખરની બાકી ₹ 3,60,000 હતી. વર્ષ દરમિયાન અમુક રોકાણો ₹ 40,000 માં વેચ્યા અને નવા રોકાણો ₹ 1,20,000 માં ખરીદ્યા હતા. તો વર્ષ દરમિયાન રોકાણો વેચતાં કેટલી ખોટ ગઈ હશે ?
 (i) ₹ 20,000 (ii) ₹ 40,000
 (iii) ₹ 50,000 (iv) ₹ 60,000
- (6) તા. 31-3-2013 ના રોજ પા.સ. માં મકાન પર ઘસારાની જોગવાઈ ₹ 2,80,000 છે. વર્ષ દરમિયાન ₹ 1,00,000 ની મૂ.કિ. નું મકાન જેના પર ભેગો થયેલો ઘસારો ₹ 60,000 છે તે ₹ 20,000 ની કિંમતે વેચી નાખવામાં આવ્યું હતું. ₹ 80,000 ઘસારો ચાલુ વર્ષ દરમિયાન ન.નુ. ખાતે ઉઘાડ્યો છે. તો તા. 31-3-2014 ના રોજ પા.સ. માં મકાન પર ઘસારાની જોગવાઈ ખાતે કેટલી રકમ હશે ?
 (i) ₹ 2,00,000 (ii) ₹ 3,00,000
 (iii) ₹ 4,00,000 (iv) ₹ 5,00,000

(7) એક કંપનીમાં તા. 31-3-2013ના રોજ નફા-નુકસાન ખાતાની બાકી ₹ 10,000 અને તા. 31-3-2014 ના રોજ નફા-નુકસાન ખાતાની બાકી ₹ 12,600 બતાવવામાં આવી છે. આ તારીખો વચ્ચે થયેલા વ્યવહારો નીચે મુજબ છે :

1. વર્ષ દરમિયાન ₹ 5,500 ઘસારા અંગે અને ₹ 2,500 કરવેરા અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી.
2. વર્ષ દરમિયાન ₹ 8,000 ના ફર્નિચર ₹ 5,000 ની કિંમતે વેચવામાં આવ્યા હતા અને ₹ 1,10,000 નાં મકાન ₹ 1,12,000 ની કિંમતે વેચવામાં આવ્યા હતા. આ બંને વ્યવહારો પર થયેલો નફો-ખોટ નફા-નુકસાન ખાતે નોંધવામાં આવ્યો હતો.
3. વર્ષ દરમિયાન ₹ 15,000 નું વચગાળાનું ડિવીડન્ડ ચૂકવવામાં આવ્યું હતું.

રોકડની પ્રાપ્તિ તરીકે નફાની કઈ રકમ દર્શાવાશે ?

(i) ₹ 26,600	(ii) ₹ 18,000
(iii) ₹ 32,800	(iv) ₹ 36,200

(8) સાંઈ લિ. આગામી વર્ષ માટે ઉત્પાદન બજેટ તૈયાર કરવા માગે છે તે નીચેની માહિતી આપે છે :
બજેટ મુજબ વેચાણ 30,000 એકમો, શરૂઆતનો સ્ટોક 13,500 એકમો, આખર સ્ટોક બજેટ મુજબના એકમના 20%.

ઉત્પાદન પ્રક્રિયા એ પ્રકારની છે કે જેમાં તૈયાર થયેલ એકમોના 25% એકમો નકારાય છે. તો બજાર માંગ પૂરી કરવા કેટલાં એકમોનું ઉત્પાદન કરવું જોઈએ ?

(i) 20,000 એકમો	(ii) 30,000 એકમો
(iii) 35,000 એકમો	(iv) 25,000 એકમો

(9) શિવ લિ. આગામી મુદત માટે માલસામાનની વપરાશનું બજેટ બનાવવા માગે છે. જે માટે ઉત્પાદન 60,000 એકમો નક્કી થયું છે અને દરેક એકમદીઠ 2 કિલો કાચોમાલનો વપરાશ થાય છે. કાચામાલનો શરૂઆતનો સ્ટોક 8,000 કિલો જે બજેટ મુદત અંતે $16\frac{2}{3}\%$ ઘટાડવાનો છે.

ઉપરની માહિતી પરથી નક્કી કરો કે માલસામાન વપરાશ બજેટ કેટલું હશે ?

(i) 1,20,000 કિલો	(ii) 1,12,000 કિલો
(iii) 68,000 કિલો	(iv) 1,28,000 કિલો

(10) 'X' લિ. એ નીચે મુજબ વસ્તુ P અને Q ના ઉત્પાદન માટે બજેટ તૈયાર કર્યું છે :

	વસ્તુ P	વસ્તુ Q
કુશળ કામદારો કલાક દીઠ ₹ 50	એકમદીઠ 2 કલાક	એકમદીઠ 2 કલાક
બિનકુશળ કામદારો કલાક દીઠ ₹ 20	એકમદીઠ 3 કલાક	એકમદીઠ 4 કલાક
ઉત્પાદન એકમો	6,000	20,000
વેચાણ એકમો	8,000	16,000

ઉપરની વિગતો પરથી નક્કી કરો કે આ મુદત દરમિયાન બિનકુશળ કામદારોની મજૂરીની પડતર કેટલી હશે ?

(i) ₹ 18,50,000	(ii) ₹ 19,60,000
(iii) ₹ 16,80,000	(iv) ₹ 20,25,000

Seat No. : _____

N17-106

November-2014

B.Com, Sem.-V

CE-302 A : Management Accountancy – I

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. On the basis of following data of 'X' Ltd, prepare common-size percentage tables : **14**

	2012-13 ₹	2013-14 ₹
<u>Fixed Assets :</u>		
Land – Building	7,20,000	14,70,000
Furniture	6,00,000	6,30,000
Total Fixed Assets	13,20,000	21,00,000
<u>Current Assets :</u>		
Cash & Bank Balance	2,40,000	1,50,000
Debtors	3,60,000	3,00,000
Stock	4,80,000	4,50,000
Total Current Assets	10,80,000	9,00,000
Total Assets	24,00,000	30,00,000
<u>Liabilities :</u>		
Equity share capital	9,60,000	15,00,000
<u>Reserve and Surplus</u>		
Profit & General Reserve	6,00,000	6,00,000
Shareholders Funds	15,60,000	21,00,000
<u>Current Liabilities :</u>		
Provision for tax	1,20,000	3,30,000
Bills Payable	1,92,000	2,70,000
Creditors	5,28,000	3,00,000
Total Current Liabilities	8,40,000	9,00,000
Total Liabilities	24,00,000	30,00,000

OR

1. (a) Discuss the principal methods of Management Accounting. **7**
- (b) Explain the Comparative Financial Statements. **4**
- (c) Write short note : (any **one**) **3**
- (1) Trend Percentage
- (2) Limitations of Financial Statements

2. The Balance Sheet of “Sneha Ltd” is as under, as on 31-3-2014 :

14

Liabilities	₹	Assets	₹
Equity share capital each of ₹ 10	5,00,000	Land & Building	6,30,000
10% preference share capital each of ₹ 100	2,00,000	Plant & Machinery	3,50,000
Reserve and Surplus	3,50,000	Furniture	50,000
10% Debentures	2,50,000	Investments (short term)	1,00,000
Creditors	1,20,000	Closing Stock	1,00,000
Bills Payable	20,000	Debtors	2,30,000
Bank Overdraft	90,000	Bills Receivable	30,000
		Cash & Bank Balance	30,000
		Preliminary Expenses	10,000
	15,30,000		15,30,000

The Profit & Loss A/c. of ‘Sneha Ltd’ year ended on 31-3-2014, is as under :

	₹
Sales (cash sales is $33\frac{1}{3}\%$ of the credit sales)	40,00,000
Less : Cost of sales	28,00,000
Gross profit	12,00,000
Net Profit (before interest and 50% tax)	4,50,000
Less : Debentures interest at 10%	25,000
	4,25,000
Less : 50% Taxation	2,12,500
Net Profit after interest and tax	2,12,500
Credit Purchase	₹ 27,50,000
Opening Stock	₹ 1,50,000

Compute the following ratios : (on the basis of 360 days in year)

- (1) Current Ratio
- (2) Liquid Ratio
- (3) Net Profit Ratio
- (4) Stock Turnover
- (5) Debtor’s Ratio
- (6) Creditor’s Ratio
- (7) Rate of rebate on capital employed

OR

2. (a) Following is the Balance Sheet of “Parth Ltd”, as on 31-3-2014. Arrange it in proper format for analysis and calculate the following ratios. (for 360 days of year) **7**
- (1) Net Profit Ratio
 - (2) Current Ratio
 - (3) Proprietary Ratio
 - (4) Debtor Ratio
 - (5) Working Capital Turnover

Balance Sheet as on 31-3-2014

Liabilities	₹	Assets	₹
Creditors	1,600	Cash in Bank	2,600
Bills Payable	600	Debtors	1,100
Debentures	10,000	Stock	5,000
Reserve & Profit	6,900	Bills Receivable	400
Paid-up Capital	10,000	Fixed Assets	20,000
	29,100		29,100

Total sales ₹ 20,000, Net Profit ₹ 4,000

- (b) (1) The current ratio of a firm is 2 : 1, the current assets including stock are ₹ 60,00,000. The liquidity ratio at this time is 3 : 1 and the current debts excluding bank overdraft are ₹ 15,00,000. **2**
Find out the amount of stock and bank overdraft.
- (2) ₹ 4,000 is the bills payable in a company's books. If the total purchase is ₹ 7,30,000 and the credit purchase is 4/5 of the total purchase and the creditors ratio is 40 days. **2**
Find out the amount of creditors.
- (c) Write answer as required to the following : (any one) **3**
- (1) Limitations of Accounting Ratio.
 - (2) Explain meaning of the Return on Capital Employed and the Return on Equity Shareholders Funds. Give formula's to determine these ratios.

3. The following are Balance Sheets of “Divya Ltd” : **14**

Liabilities	31-3-2014 ₹	31-3-2013 ₹	Assets	31-3-2014 ₹	31-3-2013 ₹
Equity share capital	12,00,000	8,00,000	Land & Building	8,00,000	3,50,000
Security Premium	64,000	42,000	Machinery	7,10,000	5,62,000
General Reserve	70,000	1,50,000	Patents	96,000	1,12,000
Profit & Loss A/c.	2,01,000	1,05,000	Furniture	56,700	63,000
15% Debentures	4,20,000	2,20,000	Debtors	3,00,000	2,00,000
Creditors	1,68,000	1,26,000	Stock	1,60,000	2,00,000
Provision for Tax	70,000	1,10,000	Cash	65,300	61,000
			Discount on Debentures	5,000	5,000
	21,93,000	15,53,000		21,93,000	15,53,000

Additional Information :

- (1) Depreciation written off

	₹
Land & Building	35,000
Machinery	1,12,400
Patents	16,000
Furniture	6,300

- (2) During the year Machinery worth ₹ 1,62,000 have been sold out at ₹ 1,40,000.
- (3) During the year tax and dividend were paid ₹ 62,000 and ₹ 84,000 respectively.
- (4) The company has issued bonus share at 4 : 1 from General Reserve Fund during the year. During the year new equity share issued at 11% premium.
- (5) During the year new debentures are issued at 3% discount.

From the above information, prepare Cash Flow Statement as per Accounting Standard-3.

OR

3. (a) From the following information of “Rudra Ltd”, prepare Cash Flow Statement as per Accounting Standard-3.

7

Balance Sheets

Liabilities	31-3-2013 ₹	31-3-2014 ₹	Assets	31-3-2013 ₹	31-3-2014 ₹
Equity share capital	1,00,000	4,00,000	Fixed Assets	3,00,000	8,00,000
Capital Reserve	1,00,000	—	Investments	3,00,000	2,00,000
Provision for Taxation	2,00,000	5,00,000	Current Assets	2,00,000	4,00,000
Bank Overdraft	4,00,000	5,00,000			
	8,00,000	14,00,000		8,00,000	14,00,000

Additional Information :

- (1) The company sold all fixed assets at ₹ 5,00,000 in the year beginning and profit was credited to Capital Reserve A/c.
- (2) From the Capital Reserve A/c. the company had issued fully paid-up bonus share to the shareholders.
- (3) The investments were sold out at ₹ 1,20,000 during the year.
- (4) The company had provided for Income tax of ₹ 5,00,000 during the year.
- (5) The company had paid ₹ 2,00,000 for interim dividend during the year.

(b) Following are the Balance Sheets of “Tia Ltd” :

4

Particulars	1-4-2013 ₹	31-3-2014 ₹
<u>Assets :</u>		
Buildings	2,00,000	3,00,000
Furniture	1,00,000	80,000
Current Assets	3,00,000	4,00,000
	6,00,000	7,80,000
<u>Liabilities :</u>		
Creditors	80,000	65,000
Bank Loan	3,20,000	2,85,000
Share Capital	2,00,000	4,30,000
	6,00,000	7,80,000

A buildings worth ₹ 50,000 was sold out @ ₹ 25,000 which had accumulated depreciation of ₹ 20,000. The depreciation provision of ₹ 70,000 and ₹ 60,000 as on 1-4-2013 and 31-3-2014 respectively.

Prepare the Accounts of Depreciation provision and Buildings.

(c) Write Answers : (any **one**)

3

- (1) Utility of Cash Flow Statement
- (2) Show the difference between Cash Flow Statement and Fund Flow Statement.

4. “Noor Ltd” wants to have an overdraft facility with bank for the period from Jan – 2014 to March – 2014. Prepare cash budget from the following information :

14

Month	Sales ₹	Closing Stock ₹	Total Overhead ₹
Nov-2013	80,000	10,000	12,000
Dec-2013	1,00,000	15,000	15,000
Jan-2014	1,20,000	25,000	20,000
Feb-2014	1,60,000	30,000	18,000
Mar-2014	1,40,000	27,500	20,000
April-2014	1,50,000	25,000	15,000

Additional Information :

- (1) Bank Balance of ₹ 50,000 as on 1-1-2014
- (2) Goods sold at $33\frac{1}{3}\%$ profit on cost price.
- (3) Purchase is in cash basis.

- (4) 40% of the total sales is in cash, 50% amount of the credit sales is received during the first month after the sales and the rest amount is received during the second month after the sales.
- (5) The total overhead include the fixed indirect expenses of ₹ 5,000 per month, the same is paid during same month. Variable indirect expenses paid during the month that follows.
- (6) An old machine will be sold at ₹ 30,000 in the month of Feb-2014.
- (7) A new machine will be purchase at ₹ 50,000 during the month of Feb-2014, the 80% of the payment will be made at the time of its delivery and the rest of the amount will be paid during the month that follows :
- (8) Income tax ₹ 10,000 is to be paid in Feb-2014.

OR

4. (a) From the following data of “Ajit Ltd”, prepare Cash Budget for the period of three months ending 30-6-2014. 7

- (1) Cash on hand of ₹ 50,000 as on 1-4-2014
- (2) 25% Gross profit rate on actual cost.
- (3) Other Information :

Month	Total Purchase ₹	Opening Stock ₹	Indirect Cost ₹
March-14	3,00,000	20,000	42,000
April-14	3,20,000	30,000	45,500
May-14	3,60,000	40,000	53,500
June-14	4,00,000	50,000	57,000
July-14	4,20,000	60,000	60,000

- (4) A machine worth ₹ 36,500 is to be brought in May-14, ₹ 20,000 will be paid in the month of purchase and the rest in the month that follows it.
- (5) Time Lag – Credit sales 1 month.

Credit purchase ½ month.

- (b) The sales cost budget of “Nirman Ltd” of last period was as below : 4

Particulars	Rajkot ₹	Surat ₹	Valsad ₹	Total ₹
Sales Commission	2,000	3,000	5,000	10,000
Godown wages	3,000	2,000	4,000	9,000
Salary	7,000	5,000	6,000	18,000
Rent and Tax	6,000	4,000	2,000	12,000
Advertising	1,000	5,000	4,000	10,000
	19,000	19,000	21,000	59,000

The following changes are to be considered in the coming budget :

- (1) A 10% increases in Commission for every district.
- (2) A 5% increase in the wages of godown keepers of Rajkot and Valsad.

- (3) An increase respectively of ₹ 300, ₹ 500 and ₹ 400 in the wages for three districts.
 - (4) A 20% increases in rent.
 - (5) An increases of ₹ 800 in advertising cost for Surat.
- Prepare Sales Cost Budget from the above data.

- (c) Write short note : (any **one**) **3**
- (1) Zero Base Budget
 - (2) Limitations of Budgeting

5. Select the correct answer and show necessary calculations (any **seven**) : **14**

- (1) Internal Audit in Management Accounting is
 - (i) Voluntary
 - (ii) Compulsory once in a year
 - (iii) Compulsory twice in a year
 - (iv) Compulsory to be done through Government appointed Auditor
- (2) Objective of Management Accounting is
 - (i) To prepare Financial Accounts only
 - (ii) To help management by using total accounting data
 - (iii) To prepare accounts of cost only
 - (iv) To prepare and present financial reports before shareholders
- (3) A company's gearing ratio is 30%, debentures of ₹ 10,000 and equity share capital is ₹ 3,00,000. The preference share capital would be ₹ _____
 - (i) ₹ 80,000
 - (ii) ₹ 10,000
 - (iii) ₹ 40,000
 - (iv) ₹ 50,000
- (4) A company's operating ratio is 70% and Sales ₹ 12,00,000, Sales return ₹ 2,00,000. If the cost of sales is ₹ 6,00,000, find out the operating expenses.
 - (i) ₹ 6,00,000
 - (ii) ₹ 1,00,000
 - (iii) ₹ 5,00,000
 - (iv) ₹ 3,00,000
- (5) A company's investments A/c. shows ₹ 3,00,000 as opening balance and ₹ 3,60,000 as closing balance. Some of the investments were sold at a price of ₹ 40,000 during the year and new investment worth ₹ 1,20,000 was purchased. Find out the loss on the sales of investments during the year.
 - (i) ₹ 20,000
 - (ii) ₹ 40,000
 - (iii) ₹ 50,000
 - (iv) ₹ 60,000
- (6) Provision for depreciation on building is ₹ 2,80,000 in the Balance Sheet as on 31-3-2013. A building worth ₹ 1,00,000 was sold out for ₹ 20,000 during the year had an accumulated depreciation of ₹ 60,000. ₹ 80,000 debited to profit and loss A/c. during the year for depreciation. How much balance in provision for depreciation on Building A/c. in the Balance Sheet as on 31-3-2014.
 - (i) ₹ 2,00,000
 - (ii) ₹ 3,00,000
 - (iii) ₹ 4,00,000
 - (iv) ₹ 5,00,000

- (7) Balance shown in the Profit & Loss A/c. of a company is ₹ 10,000 and ₹ 12,600 as on 31-3-13 and 31-3-14 respectively. The transactions made during the financial year are

1. ₹ 5,500 for depreciation and ₹ 2,500 for tax was provided during the year.
2. Furniture worth ₹ 8,000 was sold out at ₹ 5,000 and Building worth ₹ 1,10,000 was sold out at ₹ 1,12,000. Loss & Profit on these two transactions was recorded to Profit & Loss A/c.
3. Interim dividend of ₹ 15,000 was paid during the year.

Which amount from the profit will be shown as cash receipt ?

- (i) ₹ 26,600 (ii) ₹ 18,000
(iii) ₹ 32,800 (iv) ₹ 36,200
- (8) Sai Ltd. wants to prepare "Production Budget" for the forthcoming year. The following is the information regarding it.

Sales of 30,000 units as per budget Opening stocks 13,500 units.

Closing stocks 20% of the budgeted stocks.

25% of the finished product units are rejected due to faulty method of production.

Find out the number of finished product units to cater the market demand.

- (i) 20,000 units (ii) 30,000 units
(iii) 35,000 units (iv) 25,000 units
- (9) Shiv Ltd wants to prepare "Good Utilization Budget" for the next term, for which the targets production is of 60,000 units. 2 kg of raw material used per unit.

Opening stock of raw material is 8,000 kgs, it is to be reduced by $16\frac{2}{3}\%$ at the end of the budgeted period.

Find out the inventory utilization budget

- (i) 1,20,000 kgs (ii) 1,12,000 kgs
(iii) 68,000 kgs (iv) 1,28,000 kgs
- (10) 'X' Ltd. has prepared production budget for item P & Q

	Item P	Item Q
Skilled workers ₹ 50 per hour	2 hrs per unit	2 hrs per unit
Unskilled workers ₹ 20 per hour	3 hrs per unit	4 hrs per unit
Production units	6,000	20,000
Sales unit	8,000	16,000

Find out the Labour Cost of unskilled workers from the above information during production

- (i) ₹ 18,50,000 (ii) ₹ 19,60,000
(iii) ₹ 16,80,000 (iv) ₹ 20,25,000